

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác – slovácka baza bibliografii zespólów osobowych i repozytorium prac dyplomowych

Author: Maria Kycler

Citation style: Kycler Maria. (2015). Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác – slovácka baza bibliografii zespólów osobowych i repozytorium prac dyplomowych. „Nowa Biblioteka” (Nr 4 (2015), s. 56-73).

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Nowa Biblioteka
nr 4 (19), 2015

Maria Kycler

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

**CENTRÁLNY REGISTER ZÁVEREČNÝCH A KVALIFIKAČNÝCH PRÁC
– SŁOWACKA BAZA BIBLIOGRAFII ZESPOŁÓW OSOBOWYCH
I REPOZYTORIUM PRAC DYPLOMOWYCH**

ABSTRAKT:

Przedmiotem omówienia jest baza repozytoryjna, rejestrująca prace dyplomowe obronione w szkołach wyższych na Słowacji, historia jej powstania, założenia programowe i akty prawne. Praca prezentuje portal bazy CRZP wraz z katalogiem online, jego strukturę i możliwości przeszukiwania. Zwraca uwagę na miejsce CRZP w systemie otwartej nauki.

SŁOWA KLUCZOWE:

Baza danych. Bibliografia prac dyplomowych. Bibliografia zespołów osobowych. Repozytorium.

Wstęp

Bibliografie zespołów osobowych to specjalny rodzaj opracowań bibliograficznych, obejmujący „zespoły ludzi wzajemnie ze sobą powiązanych, np. członków jednego towarzystwa naukowego, ugrupowania artystycznego, przedstawicieli jednego zawodu, wreszcie pracowników

jednej instytucji” [2, s. 152]¹. Najliczniejszą grupę spisów publikacji zespołów osobowych stanowią bibliografie szkół wyższych, gdzie obok wykazów rejestrujących cały dorobek uczelni, często tworzone są bibliografie publikacji wydziałów, instytutów, a nawet katedr i zakładów. Szkoły wyższe i funkcjonujące w nich jednostki organizacyjne dokumentują w ten sposób swój dorobek badawczy, twórczy i dydaktyczny; obok funkcji informacyjnej i promocyjnej jest on wykorzystywany przy ocenie działalności naukowej poszczególnych pracowników i jednostek uczelnianych [29, s. 122-123]. Bibliografie zespołów osobowych są wiarygodnym źródłem informacji o piśmiennictwie naukowym, wykorzystywanym jako praktyczne narzędzie bibliometryczne a jednocześnie przedmiot badań bibliometrycznych i naukometrycznych [1; 5, s. 130]. Dzięki rozwojowi technologii komputerowych i telekomunikacyjnych powszechne stało się opracowywanie spisów bibliograficznych w postaci elektronicznych baz danych. Komputeryzacja prac bibliograficznych znacząco wpłynęła na kształtowanie pracy nad bibliografią – sposób gromadzenia materiałów i organizację zespołów opracowujących spisy oraz ich architekturę, a także zasady tworzenia i strukturę samych opisów bibliograficznych. Elektroniczna forma bibliografii, jej funkcjonalność i dostępność, sprzyjają lepszemu wykorzystywaniu tego źródła aktualnej informacji na temat publikacji zespołów osobowych [16, s. 262-263].

Wyjazd szkoleniowy na Słowację w ramach unijnego programu Erasmus (15-21 czerwca 2014 r.)² służył poznaniu organizacji współczesnej komunikacji naukowej w tym kraju, m.in. miał na celu zorientowanie się w dorobku bibliograficznym bibliotek akademickich w zakresie tworzenia bibliografii podmiotowych zespołów osobowych w formie elektronicznej, dokumentujących wyniki badań naukowych oraz osiągnięcia twórcze pracowników i studentów macierzystych szkół wyż-

---

¹ Przegląd piśmiennictwa definiującego bibliografię zespołów osobowych, jej założenia metodyczne oraz przykładowe spisy przytacza Artur Znajomski [29].

² Program pobytu umożliwił zapoznanie się z działalnością słowackich bibliotek naukowych różnych szczebli – uniwersyteckiej (Univerzitná knižnica Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici), regionalnej (Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici) i narodowej (Slovenská národná knižnica v Martine) – pod kątem wspierania rozwoju społeczeństwa informacyjnego, pomocy w nauce i uczeniu się, zaspokajaniu potrzeb praktycznych i zawodowych, obsługi nauki, kultury i gospodarki, a także zachowania i udostępniania dorobku umysłowego społeczeństwa Słowacji. Zob. [9].

szych. Podczas szkolenia zostały przedstawione informacje o prowadzonych w Uniwersytecie Mateja Bela (dalej UMB) w Bańskiej Bystrzycy pracach naukowo-badawczych i artystycznych, a także o ogłoszonych drukiem publikacjach, raportach z badań, działalności dydaktycznej i obronionych pracach dyplomowych. Zwrócono uwagę na silne powiązanie globalizacji działań naukowych z zarządzaniem informacją w nauce, sposobami funkcjonowania komunikacji naukowej w środowisku cyfrowym, przejawiającymi się m.in. standaryzacją zasad dokumentowania badań przy tworzeniu baz bibliograficznych³.

Biblioteka Uniwersytecka UMB wszystkie wymienione formy dorobku naukowego utrwała w postaci bibliograficznych baz danych⁴, które – na zasadzie współkatalogowania – stanowią integralną część ogólnosłowackich projektów bibliograficznych. Są nimi:

- CREPČ – Centrálny register evidencie publikačnej činnosti (Centralny rejestr publikacji naukowych), czyli bibliograficzna baza publikacji słowackich uczelni, licząca 400 432 rekordów*;
- CREUČ – Centrálny register evidencie umeleckej činnosti (Centralny rejestr działalności artystycznej), czyli bibliograficzna baza działań artystycznych, zawierająca obecnie 24 951 rekordów*;
- CRZP – Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác⁵ (Centralny rejestr prac dyplomowych), czyli baza bibliograficzna prac licen-

---

³ Ten aspekt szkolenia był szczególnie istotny ze względu na wówczas dyskusowaną, a od października 2014 r. obowiązującą w Polsce nowelizację ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którą uczelnie mają obowiązek sprawdzania prac dyplomowych przed ich obroną (z wykorzystaniem programu antyplagiatowego) i umieszczania ich w Ogólnopolskim Repozytorium Prac Dyplomowych. Zob. [15]. Ponadto w ujęciu konfrontatywnym analizowano bazy CREPČ i CREUČ a Polską Bibliografię Naukową, która jako centralny system, gromadzący informacje o dorobku publikacyjnym osób i instytucji (element Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym POL-on) ma być głównym źródłem informacji o dorobku polskich jednostek naukowych.

⁴ Wypracowane i ściśle przestrzegane zasady tworzenia bibliografii zespołów osobowych kładą nacisk na kompletność, aktualność i rzetelność rejestrowanego materiału bibliograficznego, wykorzystywanego następnie do oceny parametrycznej uczelni.

* Dane wg stanu na dzień 31 marca 2015 r. udostępnione przez Júliusa Kravjara (Centrum vedecko-technických informácií SR).

⁵ Pierwotna nazwa: *Centrálny register záverečných prác*; od niej został utworzony powszechnie do dziś stosowany akronim CRZP.

cjackich, magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych obronionych w szkołach wyższych Słowacji, obejmująca ponad 377 tys. rekordów*.

Przedmiotem omówienia będzie portal bazy CRZP wraz z katalogiem online, umożliwiającym przeszukiwanie zawartości bazy oraz udostępnianie deponowanych tam od roku 2009 prac dyplomowych (licencjackich, magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych).

Założenia projektowe słowackiej bazy prac dyplomowych

Dyskusję na temat utworzenia bazy prac dyplomowych na Słowacji zainicjowały na początku XXI w. Słowacka Biblioteka Narodowa w Martinie (Slovenská národná knižnica v Martine), Biblioteka Uniwersytecka w Preszowie (Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove) oraz Wydział Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu w Żylinie (Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta prírodných vied). Punktem wyjścia do rozważań programowych stały się ustalenia teoretyczne w zachodniej literaturze fachowej powiązane z przeglądem zagranicznych (krajowych i międzynarodowych) projektów digitalizacyjnych realizowanych przez biblioteki szkół wyższych w ramach programów ETD (ang. Electronic Theses and Dissertations) i NDLTD (ang. Networked Digital Library of Theses and Dissertations) [4]. Na ich podstawie wypracowywano ogólne metodologiczne zasady tworzenia i funkcjonowania projektowanej słowackiej bazy prac dyplomowych, nazwanej roboczo ETDSK (ang. Electronic Theses and Dissertations in Slovakia). Wśród dyskutowanych zagadnień przede wszystkim zwracano uwagę na zadania i cele, które będzie pełnić ETDSK w komunikacji naukowej, koszty uruchomienia programu, rolę i wkład bibliotek naukowych w tworzenie bazy (w tym zasobów ludzkich niezbędnych do realizacji projektu oraz ich szkolenie), miejsce ETDSK w infrastrukturze uczelni oraz zakres współpracy uniwersytetów przy jej tworzeniu. Istotną kwestią stały się uregulowania prawne, zwłaszcza w zakresie prawa autorskiego i jego naruszeń – regulacje przedmiotu i podmiotu prawa autorskiego w odniesieniu do prac dyplomowych i publikacji elektronicznych ETDSK. Przedmiotem było również szczegółowe wypracowanie standardów oraz metod i narzędzi do przygotowania publikacji elektronicznych – rekordów bibliograficznych, stosowanych edytorów tekstu, języka znaczników oraz archiwizacji, przechowywania i prezentacji ETDSK w sieci [6, 7]. W r. 2008 wspomniane dyskusje sformalizowano uruchamiając ministerialny pro-

jekt Nr 060-001UKF-8/2008 *Kolekcja prac dyplomowych (kwalifikacyjnych)* [18]⁶.

W toku uzgodnień – między środowiskiem teoretyków i praktyków bibliotekoznawstwa a organami państwowymi Słowacji – dotyczących projektu ETDSK, wypracowano otwarty model komunikacji naukowej, wsparty przez stosowne regulacje prawne, a także infrastrukturę o charakterze hybrydowym. Przyjęto, że dostęp do elektronicznego zasobu będzie miał charakter otwarty – pełną formułę repozytaryjną, stale aktualizowaną przez współtworzące bazę instytucje (na bazie finansowania publicznego ze środków ministerialnych oraz funduszy europejskich), a także zagwarantowaną powszechną dostępność do zdeponowanych prac dyplomowych.

Fundament pod budowę centralnego rejestru prac dyplomowych położyło w r. 2009 Ministerstwo Szkolnictwa Republiki Słowackiej, publikując wytyczne w zakresie prac dyplomowych, ich rejestracji bibliograficznej, kontroli oryginalności, przechowywania i udostępniania prac dyplomowych w szkołach wyższych, a także w CRZP. Dokument Metodické usmernenie 14/2009-R [11] podkreślał, iż celem wytycznych jest:

- stworzenie regulacji zgodnych z międzynarodowymi normami i standardami;
- stworzenie warunków do gromadzenia, przechowywania i dostępu do pełnych tekstów rozpraw za pomocą elektronicznych systemów rejestracji (repozytoriów) prac dyplomowych powstałych w słowackich szkołach wyższych;
- zapewnienie warunków dla tworzenia, zarządzania i napelnienia bazy CRZP, w tym weryfikację oryginalności rozpraw;
- powiązanie danych w CRZP z protokołem egzaminu z obrony pracy;
- podniesienie jakości działań edukacyjnych w szkolnictwie wyższym poprzez poprawę dostępu do pełnych tekstów prac dyplomowych.

Wytyczne definiowały rodzaje prac dyplomowych (końcowych⁷ i kwalifikacyjnych⁸) oraz dokładnie określały zalecaną ich strukturę,

---

⁶ Projekt č. 060-001UKF-8/2008 *Zber záverečných (kvalifikačných) prác* był częścią kompleksowego ogólnokrajowego programu *Infrastruktúra publikovania naukowego i jej rozvoj w dziedzinie badań i rozvoju (Infraštruktúra publikačnej činnosti a jej rozvoj vo výskume a vývoji)*.

⁷ Licencjackich, magisterskich i doktorskich, wieńczących kolejne stopnie nauki w szkołach wyższych, zgodnie z procesem bolońskim.

⁸ Doktorskich (tzw. rigorózných, pisanych „z wolnej stopy” w toku samodzielnie prowadzonych badań naukowych) i habilitacyjnych.

zasady konstruowania przypisów i bibliografii, przytaczając przy tym zalecenia w zakresie formalnej prezentacji pracy, oparte na słowackich normach⁹ i uzupełniając je stosownymi załącznikami.

Jednym z istotniejszych zapisów w kwestii tworzonej bazy i repozytorium CRZP stały się regulacje porządkujące tryb gromadzenia i udostępniania wszystkich prac dyplomowych, które powstały w słowackich uczelniach oraz kontrolę ich oryginalności. Dokument ściśle określał podział kompetencji i obowiązków, które miały dzielić pomiędzy sobą Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Republiki Słowackiej (Centrum vedecko-technických informácií SR – dalej CVTI) jako instytucja odpowiedzialna za software i administrująca bazą w imieniu Ministerstwa Szkolnictwa, a szkoły wyższe i działające przy nich biblioteki.

W myśl tych ustaleń po stronie uczelni znalazło się przede wszystkim stworzenie odpowiednich warunków materialnych, technicznych, organizacyjnych i kadrowych do prowadzenia prac dyplomowych, ich weryfikacji, oceny i obrony, a także archiwizowania i przekazywania wersji elektronicznych do CRZP. W gestii władz uczelni leżało również podjęcie decyzji o ewentualnym czasowym niepublikowaniu obronionych prac. Natomiast zadaniem biblioteki akademickiej stała się rejestracja prac dyplomowych w katalogu lokalnym (po obronie zakończonej pozytywnym wynikiem), skąd ich metadane i wersje elektroniczne miały być eksportowane do CRZP¹⁰.

Wytyczne nałożyły na dyplomantów m.in. obowiązek przygotowania pracy dyplomowej zgodnie z wewnętrznymi regulaminami studiów i zasadami przestrzegania prawa autorskiego, złożenie pracy w postaci papierowej i elektronicznej (identycznej z drukowaną) oraz zobowiązywało do zawarcia umowy licencyjnej pomiędzy autorem a uczelnią; umowa obejmowała zgodę twórcy na kontrolę antyplagiatową, a także na rozpowszechnianie pełnego tekstu pracy i jej udostępnienie publiczne¹¹.

---

⁹ Zob.: [19-24].

¹⁰ Biblioteki akademickie również są zobowiązane do archiwizowania prac dyplomowych (drukowanych lub w wersji cyfrowej). Prace nad pełnotekstową elektroniczną bazą prac dyplomowych prowadzone w bibliotece UMP szczegółowo opisuje Lucia Nižníková [13].

¹¹ Scharakteryzowane tu akty prawne zostały znowelizowane w roku 2011; wszystkie aktualnie obowiązujące przepisy w zakresie prac dyplomowych są dostępne na portalu CRZP.

Wprowadzonym regulacjom ministerialnym towarzyszyła budowa systemu antyplagiatowego (dalej APS) obowiązującego we wszystkich uczelniach na Słowacji¹², który od 1 stycznia 2010 r. miał weryfikować oryginalność każdej pracy dyplomowej przed dopuszczeniem jej do obrony. Zadanie to – podobnie jak prace nad CRZP – powierzono CVTI [8, 14].

Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác (CRZP)

Zaprojektowana w 2009 r. baza „Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác” jest dostępna pod adresem: www.crzp.sk. Twórcy aplikacji funkcjonującej w sieci jako witryna WWW przystępując do prac stanęli przed problemem wyboru najkorzystniejszej technologii. Zdecydowano, że aplikacja powstanie dla najnowszych wówczas wersji przeglądarek Mozilla Firefox, Chrome, Opera, Internet Explorer; strona WWW wykorzysta technikę ASP (ang. Active Server Pages), konstrukcja kodu będzie oparta o elementy języka HTML i Java Script, a elektroniczną wymianę danych oraz integrację aplikacji zapewni format XML. Zadaniem aplikacji było umożliwienie wyszukiwania, przeglądania, kopiowania i drukowania wyników przeszukiwania bazy.

Witrynę zaplanowano tak, aby – w ramach jednego interfejsu – zapewniała dostęp zarówno do cyfrowych wersji prac dyplomowych jak i szeregu informacji oraz dokumentów niezbędnych w procesie ich tworzenia, ewidencjonowania i udostępniania. Stronę modułu administracyjnego – ze względu na rodzaj informacji – podzielono na kilka sekcji tematycznych. Są to:

- „Przeszukiwanie” (Vyhľadávanie) – które odysyła do katalogu online, udostępniającego zarówno komplet danych o obronionych pracach dyplomowych jak i pełne teksty rozpraw;
- „Aktualności/Ogłoszenia” (Novinky/Oznamy) – gdzie pod datami dziennymi publikowane są kolejne etapy prac nad CRZP;
- „Wytyczne metodologiczne, przepisy i instrukcje” (Metodické usmernenia, zákony a príručky) – dające wgląd do aktualnie obowiązujących aktów prawnych Ministerstwa Edukacji, Nauki, Badań i Sportu Republiki Słowackiej w zakresie prac dyplomowych, ich rejestracji bibliograficznej, kontroli oryginalności, przechowywania i udostępniania [12],

---

¹² W roku 2013 Komisja Europejska uhonorowała APS (jako jeden z trzech najlepszych programów w kategorii Inicjatyw na rzecz edukacji i badań naukowych) nagrodą European Prize for Innovation in Public Administration w wysokości 100 000 €.

instrukcji udostępniania [10], a także znowelizowane zapisy ustawy o szkołach wyższych [18, 26, 27];

– „Wytyczne szkół wyższych dla studentów” (Usmernenia jednotlivých VŠ pre študentov) – publikują zarządzenia szkół wyższych w Bańskiej Bystrzycy, Bratysławie, Koszycach, Nitrze, Trnawie i Żylinie regulujące kwestie prac dyplomowych¹³;

– „Lokalne repozytoria ewidencji prac dyplomowych” (Lokálne úložiská EZP) – zawierają linki do lokalnych repozytoriów każdej uczelni;

– „Przydatne informacje” (Užitočné informácie) – gdzie mając na względzie efektywną współpracę środowisk akademickich z CRZP są zamieszczone informacje nt. ogólnej procedury rejestrowania, przesyłania i obrony prac dyplomowych (http://www.crzp.sk/dokumenty/Ramcovy_postup.pdf), ich rejestracji w bazach lokalnych bibliotek uniwersyteckich (http://www.crzp.sk/dokumenty/ezp_uzivatelsky_manual_global.pdf), a także zapobiegania i wykrywania plagiatów [17]. W przypadku pytań lub wątpliwości podano dane umożliwiające łączność mailową i telefoniczną z administratorami CRZP;

– „Informacje techniczne” (Technické informácie) – powiadamiające użytkowników o zalecanych wymaganiach względem przeglądanej strony CRZP oraz aplikacjach umożliwiających wyszukiwanie, przeglądanie, kopiowanie i drukowanie wyników przeszukiwania bazy. Również w tej sekcji zapewniono kontakt z administratorem bazy oraz możliwość logowania do danych chronionych;

– „Linki” (Linky) – odsyłają do interfejsu administratorów uczelni współtworzących CRZP, konwentera plików tekstowych oraz portalu CREPČ/CREUČ.

Zamieszczone u dołu strony WWW symbole firmowe informują o partnerach projektu oraz źródłach finansowania.

Moduł administracyjny poprzez wyraźnie oznakowane hiperłącze w sekcji „Przeszukiwanie” prowadzi do katalogu CRZP, gdzie użytkownicy mają możliwość wyszukiwania, filtrowania i przeglądania interesujących dokumentów w oparciu o metadane.

---

¹³ W uczelniach, które dotąd nie opracowały własnych zarządzeń, studenci są odsyłani bezpośrednio do dokumentu *Metodické usmernenie č. 56/2011*.

Rys. 1. Katalog CRZP – widok ekranu

Źródło: [3].

Zawartość bazy CRZP można przeglądać za pomocą wyszukiwania bezpośredniego po wprowadzeniu w pole tekstowe, tzw. okienko, jednego lub kilku kryteriów, wykorzystując przy tym operatory logiczne (AND, OR). Atrybutami odzwierciedlającymi cechy formalne dokumentu są: **Tytuł** pracy, **Autor**, **Promotor**, **Konsultant**, **Recenzent** pracy (nazwisko i imię), **Nazwisko** (niezależne od oznaczenia odpowiedzialności), Rodzaj pracy (automatycznie rozwijana lista wyboru typów publikacji), **Abstrakt**, **Słowo kluczowe**, **Dyscyplina naukowa** (symbol i nazwa dyscypliny są umieszczone na automatycznie rozwijanej liście wyboru), **Aktualności** (dokumenty opublikowane w przeciągu ostatnich sześciu, dwunastu, dwudziestu czterech i czterdziestu ośmiu godzin). Oprócz tego jako kryterium wyszukiwawcze służą trzy dodatkowe pola formularza: **Rok** złożenia pracy (można określić przedział czasowy od – do), **Język** dysertacji (lista wyboru obejmuje 25 języków nowożytnych i klasycznych¹⁴) oraz **Wybór szkoły**, ograniczający wyniki wyszukiwa-

¹⁴ Na wykazie znalazły się języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, francuski, grecki, hiszpański, łaciński, niderlandzki, niemiecki, norweski, polski, rosyjski, rusiński (inne języki słowiańskie), słowacki, słoweński,

nia do wskazanej uczelni. Baza rejestruje prace dyplomowe afiliowane przez 37 słowackich szkół wyższych

Podczas przeszukiwania bazy dodatkowo uruchamia się system podpowiedzi, który w formie indeksów – atrybuty **Autor**, **Promotor**, **Nazwisko**, **Tytuł**, **Słowo kluczowe** – może służyć użytkownikom do zawężenia wyników wyszukiwania, co pozwala na wyeliminowanie pomyłek, literówek przy wpisywaniu terminu wyszukiwawczego i gwarantuje otrzymanie poprawnych i pełnych wyników poszukiwań. Zasoby bibliograficzne można również przeszukiwać stosując tzw. maskowanie, czyli wpisując tylko początkowe litery szukanego terminu. Katalog CRZP stwarza także możliwość wygenerowania wyłącznie opisów prac z już udostępnionym publicznie e-dokumentem.

Rezultaty wyszukiwania widoczne na stronie internetowej informują o przyjętej strategii wyszukiwawczej i liczbie prac, spełniających wszystkie podane kryteria. Wykaz wyświetlonych prac dyplomowych uzupełniają indeksy, które w kolejności alfabetycznej, podają nazwiska i imiona autorów prac oraz tytuły rozpraw (w obu językach) oraz daty roczne ich obrony. Indeksy informują również o liczbie rekordów przypisanych do konkretnego parametru (Rys. 2).

Wybór sposobu przeszukiwania bazy, zaznaczania i zapamiętywania wyszukanych rekordów oraz prezentacja i przeglądanie wyników należą do użytkownika.

Na stronie katalogu możliwe jest wyświetlanie list wyników (zarówno w formie tabelarycznej jak i rozszerzonej) o objętości do 10, 20, 30, 50, 100 skróconych opisów bibliograficznych oraz ich druk lub eksport do skoroszytu programu Excel. Listę odpowiedzi można modyfikować tak, aby znalazły się na niej wyłącznie niezbędne pozycje. Zestawienie wyszukanych opisów (pełne bądź zmodyfikowane) można również umieścić w koszyku, gdzie możliwa jest ponowna weryfikacja listy, a następnie przesłanie e-mailem na adres użytkownika, wydruk lub usunięcie. Katalog CRZP umożliwia również szeregowanie wyłącznie rozszerzonych wyników wyszukiwania według kryterium **Autor**, **Tytuł**, **Rok**, **Rodzaj pracy**.

Wyniki wyszukiwania zgromadzonych w bazie CRZP opisów bibliograficznych można wyświetlać za pomocą dwóch formatów – tabelarycznego (skróconego) i rozszerzonego (pełnego), co obrazuje losowo wybrany z bazy CRZP rekord pracy dyplomowej (licencjackiej).

---

staroangielski (ok. 450-1100), szwedzki, ukraiński, węgierski, włoski oraz języki germańskie (inne) i romańskie (inne).

Rys. 2. Lista wyników wyszukiwania. Wybór szkoły: wszystkie; zastosowane kryteria: (Nazwisko = Džuganová) AND (Słowa kluczowe = Čitateľská gramotnosť) AND (Dyscyplina naukowa = 7212 | studia bibliologiczno-informatologiczne) AND (od 2012 r.) AND (po 2014 r.) AND (język słowacki) – widok ekranu

Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác **CRZP**

Centrálny register záverečných prác

Výber školy: Všetky, Podmienky hľadania: (Meno = Džuganová) AND (Kľúčové slovo = Čitateľská gramotnosť) AND (Študijný odbor = 7212 | knižnično-informačné štúdiá) AND (od roku 2012) AND (po rok 2014) AND (v jazyku slovenčina)
Počet zobrazených / nájdených záznamov: 5 / 5

[← Naspäť](#) | [Hlavná stránka](#) | [Úprava dotazu](#) | [História hľadání](#) | [Tlač](#)

Výsledky vyhľadávania

[Stiahnuť XLS](#) [RSS](#)

[Tabuľkový zápis](#) [Rozšírený zápis](#)

#	typ práce	autor	názov	rok
1	bakalárska	Repková	Čítanie detí v období mladšieho školského veku	2013
2	bakalárska	Chalýová	Čitateľská gramotnosť a súčasná mladá generácia	2013
3	bakalárska	Topolyová	Fenoméń čítania a úlohy knižníc pri jeho rozvoji	2014
4	bakalárska	Lukačková	Školské knižnice a ich úloha v stredoškolskom vzdelávaní	2014
5	bakalárska	Chovancová	Školské knižnice ako média informačnej výchovy pre žiakov školského veku	2013

Návrh a riešenie SVOP WEBDIZAJN | Zabezpečuje DAWINCI |

Pre správne fungovanie systému je potrebné mať povolený javascript! Systém je optimalizovaný pre prehliadače IE7 a vyššie, Mozilla Firefox a Opera

Źródło: [3].

Charakterystyka tabelaryczna (Rys. 3) przekazuje podstawowe metadane opisowe pracy dyplomowej; przytacza nazwę uczelni w której praca została obroniona, jej opis formalny – strefę tytułu (z uwzględnieniem rodzaju pracy) i pierwsze oznaczenie odpowiedzialności, miejsce, rok i objętość pracy, a także zamieszcza hasła związane: słowa kluczowe, wszystkie oznaczenia odpowiedzialności, umożliwiają zapoznanie się z abstraktami oraz przekierowuje do opisu rozszerzonego.

Deskrypcja rozszerzona (Rys. 4) powtarza elementy opisu skróconego (dane instytucji sprawczej i opis formalny) oraz kieruje do streszczeń; uzupełnia również „główkę” o metadane opisowe i administracyjne jak: rodzaj pracy dyplomowej, rok złożenia pracy, tytuł, podtytuł, autor pracy, promotor/konsultant, recenzent, słowa kluczowe, język prymarny i sekundarny pracy, nazwa uniwersytetu/szkoły wyższej, nazwa wydziału, nazwa jednostki organizacyjnej (katedra, instytut), dyscyplina naukowa, data przesłania pracy do CRZP, data sporządzenia protokołu,

data dostarczenia informacji nt. umowy licencyjnej, wersja elektroniczna pracy (data opublikowania, hiperłącza do e-dokumentu), identyfikator zasobu w postaci adresu URL.

Rys. 3. Opis tabelaryczny rekordu bibliograficznego – widok ekranu

Univerzita / Vysoká škola: PU.Prešov	Detaily záznamu
Čítanie detí v období mladšieho školského veku [bakalárska práca] / Mária Repková. - Prešov, 2013. - 54 s.	
Čitateľská gramotnosť, Mladší školský vek, Čítanie, Detský čitateľ	
Repková Mária, Džuganová Daniela, Závadská Valéria	
Abstrakty	

Žródło: [3].

Rys. 4. Opis rozszerzony rekordu bibliograficznego – widok ekranu

Univerzita / Vysoká škola: PU.Prešov
Čítanie detí v období mladšieho školského veku [bakalárska práca] / Mária Repková. - Prešov, 2013. - 54 s.
Záznam Abstrakty
Typ práce: bakalárska
Rok odovzdania: 2013
Názov: Čítanie detí v období mladšieho školského veku
Podnázov: ---
Autor práce: Repková Mária
Školiteľ / konzultant: Džuganová Daniela
Oponent: Závadská Valéria
Kľúčové slová: , Čitateľská gramotnosť, Mladší školský vek, Čítanie, Detský čitateľ
Primárny, sekundárny jazyk: slovenčina, angličtina
Univerzita / Vysoká škola: PU.Prešov
Fakulta: FF
Školiace pracovisko (katedra, ústav): 11SJMFF
Študijný odbor: 7Z12   knižnično-informačné štúdiá
Dátum zaslania práce do CRZP: 16.05.2013 23:51:12
Dátum vytvorenia protokolu: 17.05.2013 03:37:07
Dátum doručenia informácií o licenčnej zmluve: 26.12.2013
Elektronická verzia: Práca je zverejniteľná od 26.12.2013 [Prehliadať] [PDF]
OpenURL: http://www.crzp.sk/crzpocaxe/openURL?crzplD=12807&crzpSigla=pupresov

Žródło: [3].

Cechą wyróżniającą bazę repozytoryjną CRZP jest szybki dostęp do informacji o zdeponowanych pracach dyplomowych – ich zawartości rzeczowej oraz pełnych testów publikacji.

Każdy opis bibliograficzny uzupełniają dwa abstrakty. Pierwszy abstrakt zawiera podstawowe informacje o tezach, metodach i wynikach przedstawionej pracy dyplomowej i napisany jest w języku oryginału pracy; drugi wymienia wszystkie słowa-klucze i ważne pojęcia, w przekładzie najczęściej na język angielski. Abstrakty są cennym źródłem informacji na temat zawartości pracy dyplomowej, decydującym o jej wykorzystaniu przez użytkownika bazy.

Swobodne korzystanie z pełnych testów prac dyplomowych przez potencjalnych użytkowników jest możliwe po zalogowaniu się za pośrednictwem systemu ReCAPTCHA, weryfikującego, czy osoba korzystająca z bazy jest żywym człowiekiem. Zgodnie z zapisami dokumentu *Metodické usmernenie č. 56/2011* w repozytorium nie zamieszcza się prac, których autorzy bądź promotorzy zastrzegli, że: praca została opracowana na podstawie umowy z inną osobą prawną, praca w całości lub części podlega ochronie wyłącznej w zakresie prawa patentowego lub istnieją inne ważne powody wynikające z ustawy o prawie autorskim [12].

Podsumowanie

Baza repozytoryjna „Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác” funkcjonując od 2009 r. wpisała się już w słowacki system bibliografii zespołów osobowych. Jako źródło informacji naukowej i narzędzie zarządzania informacją odgrywa istotną rolę w dokumentowaniu oraz realizacji badań prowadzonych w szkołach wyższych, których efektem są prace dyplomowe opisujące oryginalne badania o charakterze kompilacyjnym, eksperymentalnym oraz „czyste” badania naukowe.

CRZP to efekt integracji w jednym miejscu bibliografii prac dyplomowych ogłaszanych wcześniej w różnej postaci przez rozmaite podmioty akademickie. Dzięki projektowi nastąpiło m.in. cyfrowe scale nie rozproszonych i heterogenicznych baz danych wytwarzanych na poszczególnych uczelniach, a CRZP stała się częścią systemu otwartej nauki.

Na obecnym etapie rozwoju CRZP można uznać, że stanowi ona: – ogólnokrajową bazę danych i wiarygodne źródło informacji o kierunkach i problemach badawczych prowadzonych w jednostkach naukowych i wyższych uczelniach w Słowacji;

- źródło nieodpłatnego udostępniania za pośrednictwem WWW efektów podejmowanych tam prac badawczych i naukowych;
- źródło informacji o osobach specjalizujących się w dziedzinach badań prowadzonych na słowackich uczelniach i instytutach badawczych;
- źródło informacji o kierunkach kształcenia realizowanych w uczelniach;
- produkt marketingowy promujący dorobek naukowo-badawczy i dydaktyczny uczelni w środowiskach lokalnych i ogólnokrajowych;
- projekt o dużym walorze informacyjnym będący efektem współpracy środowiska zarządzającego nauką a bibliotekami akademickimi.

Baza CRZP zapewnia:

- otwarty nieodpłatny dostęp dla każdego zainteresowanego do wyników badań naukowych finansowanych ze środków publicznych, umożliwiając ponowne wykorzystanie wyników badań;
- poprawę jakości nauki i lepszy obieg treści naukowych;
- poszanowanie praw autorskich.

Bezpośredni dostęp do bazy i zamieszczonych w niej pełnych tekstów ułatwia:

- seminarzystom orientację w zakresie wyboru tematu i metody badań oraz dostosowanie go do indywidualnych możliwości;
- dyplomantom odszukanie prac mogących stanowić wzór postępowania badawczego i pozwalających na uniknięcie błędów wynikających z braku doświadczenia w opracowaniu obszernego materiału źródłowego;
- badaczom dostęp do obszernych, dobrze udokumentowanych dysertacji doktorskich i habilitacyjnych o szczególnej wartości poznawczej.

Warto podkreślić, że pełna zawartość CRZP może być również wykorzystana przez badaczy jako materiał do wielostronnych analiz, m.in. charakterystyk porównawczych pomiędzy instytucjami prowadzącymi badania i kształcenie w tym samym obszarze wiedzy, dających nowy syntetyczny obraz dyscyplin, związków interdyscyplinarnych, rodzących się idei oraz zmian ilościowych i jakościowych w nauce.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Bajor A., Adamczyk A.E.: *Polskie bibliografie zespołów osobowych w Internecie. Systemy udostępniania i wyszukiwania informacji*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2005, nr 3, s. 21-47. ISSN 1230 5529.
- [2] Bajor A.: *Monografia bibliograficzna. Analiza modelowa*. Częstochowa 2003. ISBN 83-89401-00-2.

-
- [3] *Centrálny register záverečných a kvalifikačných prác (CRZP)* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.crzp.sk/>.
- [4] Goodfellow L.M.: *Electronic Theses and Dissertations. W: Internet for nursing research. A guide to strategies, skills, and resources.* Eds. J.J. Fitzpatrick, K.S. Montgomery. New York 2004, s. 26-38. ISBN 0-8261-4545-0.
- [5] Grzybowska E.: *Bibliografia publikacji pracowników szkoły wyższej jako źródło informacji i narzędzie bibliometryczne na przykładzie bazy danych Bibliografia Dorobku Naukowego UMCS w Lublinie.* W: *Bibliografia. Teoria, praktyka, dydaktyka.* Praca zbiorowa pod red. J. Kasperek-Woźniak, M. Ochmańskiego. Warszawa 2009, s. 130-142. ISBN 978-83-61464-06-8.
- [6] *Elektronické vysokoškolské záverečné práce (ETD). Sprievodca, Č. 1. Slovenský preklad z anglického originálu The Guide for Electronic Theses and Dissertations, (UNESCO, 2001) pripravený v rámci centrálného rozvojového projektu Ministerstva školstva SR 2004* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.upjs.sk/public/media/2438/unesco%20sprievodca.pdf>.
- [7] Katuščák D., Konvit M.: *Národná digitálna knižnica vysokoškolských záverečných a dizertačných prác (ETDSK)* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.pulib.sk/e1pub2/UK/Caslin04/katuscak.pdf>.
- [8] Kravjar J.: *Antiplagiátorský systém* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.pulib.sk/e1pub2/PU/Uninfos2011/data/P19_Kravjar.pdf.
- [9] Kycler M.: *Projekt „Digitálna knižnica a digitálny archív”. Relacja z pobytu w Słowackiej Bibliotece Narodowej w Martinie.* „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” 2014, nr 3, s. 136-138. ISSN 1734-6576.
- [10] *Manuál k sprístupňovaniu záverečných, rigorózných a habilitačných prác* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.minedu.sk/data/att/1582.pdf>.
- [11] *Metodické usmernenie 14/2009-R z 27. augusta 2009 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Studium/PhD/metodicke-smernenie-14-2009-r.pdf>.

- [12] *Metodické usmernenie č. 56/2011 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.paneurowni.com/files/sk/fep/smernice/metodicke_usmernenie_k-zaverecnym_pracam.pdf.
- [13] Nižníková L.: *Inštitucionálny repozitár... alebo budujeme plnotextovú online databázu záverečných a kvalifikačných prác UMB*. „Bibliotheca Universitatis“, 2014/2015, č. 2, s. 18-19. ISSN 1337-4753.
- [14] Noge J., Kravjar J.: *CRZP/APS – podporný nástroj na zvýšenie kvality výstupov vedeckej činnosti na VŠ*. „ITlib: Informačné technológie a knižnice“ 2012, č. 2, s. 20-24. ISSN 1336-0779.
- [15] POLON. *Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym* [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://polon.nauka.gov.pl/repozytorium-orpd;jsessionid=E41E73F499>.
- [16] Sadowska J.: *Ku nowym formom organizacyjnym bibliografii w Polsce*. W: *Od księgoznawstwa przez bibliotekoznawstwo do nauki o informacji XXI w.* Red. J. Leończuk. Białystok 2007, s. 253-263. ISBN 978-83-60368-66-4.
- [17] Skalka J.: *Prevenia a odhaľovanie plagiátorstva : zber prác za účelom obmedzenia porušovania autorských práv v kvalifikačných prácach na vysokých školách*. Nitra 2009. ISBN 978-80-8094-612-8 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.crzp.sk/dokumenty/prevenia_odhalovani_e_plagiatorstva.pdf.
- [18] Skalka J., Vozár L., Drlík M., Grman, J.: *Centrálny register záverečných prác a metodika ich zberu*. „ITlib: Informačné technológie a knižnice“ 2009 nr 4, ISSN 1336-0779 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://itlib.cvtisr.sk/archiv/2009/4/centralny-register-zaverecnych-prac-a-metodika-ich-zberu.html?page_id=1063.
- [19] STN ISO 690: 1998 *Dokumentacja – Źródła bibliograficzne – Treść, formy i struktura*.
- [20] STN ISO 690-2: 2001 *Informacja i dokumentacja. Cytaty bibliograficzne. Część 2: Dokumenty elektroniczne lub ich części*.
- [21] STN ISO 2145:1997 *Dokumentacja. Numeracja działów i poddziałów w dokumentach*.
- [22] STN ISO 214: 1998 *Dokumentacja. Streszczenia publikacji i dokumentacji*.

- [23] STN 01 6910:1999 *Zasady tworzenia i edytowania dokumentów*.
- [24] *Vyhláška 233 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 1. júla 2011, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*. „Zbierka zákonov“ 2011 č. 233 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.stuba.sk/new/docs//stu/pracoviska/rehttp://www.uips.sk/sub/uips.sk/images/PKvs/z496_2009.pdf.
- [26] *Zákon 6 zo 14. decembra 2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*. „Zbierka zákonov“ 2011 č. 6 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ekf.tuke.sk/files/Novel_a_6_2011_zakona_131.pdf.
- [27] *Zákon 125 z 24. marca 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov*. „Zbierka zákonov“ 2011 č. 125 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/-/SK/ZZ/2011/125/>.
- [28] *Zákon 455 z 13. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*. „Zbierka zákonov“ 2012 č. 455 [online]. [Data dostępu: 15.03.2015]. Dostępny w World Wide Web: http://cms.crepc.sk/Data/Sites/1/pdfsu_bory/zakonovs-455-2012-crepc,creuc.pdf.
- [29] Znajomski A.: *Bibliografie zespołów osobowych – instytucji. Stan i potrzeby*. W: *Bibliografia. Teoria, praktyka, dydaktyka*. Praca zbiorowa pod red. J. Kasperek-Woźniak, M. Ochmańskiego. Warszawa 2009, s. 117-129. ISBN 978-83-61464-06-8.

Maria Kycler

Library of the University of Silesia in Katowice

**CENTRÁLNY REGISTER ZÁVEREČNÝCH A KVALIFIKAČNÝCH PRÁC
– THE SLOVAK DATABASE OF PEOPLE’S TEAMS BIBLIOGRAPHIES
AND DIPLOMA PAPER REPOSITORY**

ABSTRACT:

The subject of the paper is the repository of diploma papers defended at colleges and universities in Slovakia. The author presents the history of the repository, programme assumptions and legal acts. The portal of the repository, its structure, online catalogue and search features are also described. Attention is paid to the repository’s place in the system of open science.

KEYWORDS:

Database. Diploma paper bibliography. People's teams bibliography. Repositories.